

Təkəŋwanə ŋga ləkələkətə ŋga Piita

¹ Wiinə ləkələkətə ca dzə koonə matadə əŋji ŋga Əntaŋfə. Nyi Piita, masləkee əndə ŋga Yeesu *Aləmasiihu, ca naahə koonə ləkələkətəna, waatoo, unə ənə yiidəgi, una ndzaanə sə goonə anə hanyinə ŋga Puntu, da Galatiya, da Kapadasiya, da Asiya, da i Bitiniya. Ma una, məshipətə əŋji nuunə davə.

² Daga ŋukə bii Əntaŋfə Dəsənaamə oo'i, ka ndzaanə nuunə ka əŋjaakii. Kə vii ci koonə Ma'yanaakii koonə ndzaanə ka naakii. Ma dīi ci ha'ə, koonə fa sətə ci Yeesu Aləmasiihu a ba koonə, ca kubəgi tuunə də idənaakii. Wa Əntaŋfə a tsakə koonə pwapoonə, ca vii koonə ndzaanə jamə aakəŋwa aakəŋwa. *

Əpiitə nə Əntaŋfə a vii

³ Dəlaamə də Əntaŋfə Dii Slandanaamə Yeesu Aləmasiihu! Aci kə nee ci ka təgunuunə gaamə, ca vii kaamə kura əpinə də madeenə ka Yeesu Aləmasiihu agi maməətə əŋja. Də ha'ə caama ka nə ŋga upaa əpinə ətə pooshi ka uudənə.

⁴ Də ha'ə caama gəra patənə ŋga ŋunyi uushi'iitə nə Əntaŋfə a vii ka əŋjaakii. Ma uushi'inəkii, pooshi dagwaanəkii ka zhi'inə, pooshi ka ajjiŋəginə, pooshi ka uudənə ka ca'ə

1:1 1.1 2.11; Yak. 1.1. * **1:2 1.2** 2.9; Rooma 8.29; Af. 1.4; 2 Tees. 2.13; 2 Piita 1.10; idənaakii: 1.19. **1:3 1.3** 1.23; 2 Koor. 1.3; Tit. 3.5.

ndəŋwə ndəŋwə əsə. Kə kapaa ci koonə kidə dagyə abiikii.

⁵ Ma una, də ngeerənaakii cii kəya nəhə tuunə putə ŋga vii goonŋa goonə. Ma ətsə patə, koonə shii upaa də luupaanaakii. Ginə ŋga ənji patə na nee ka luupaanəkii uusərə ŋga uudənə ŋga duuniya.

⁶ Taa ŋgahi tyasə see a sa unə bwanea kama kama ŋga uundzə saa'i, patə da ha'ə d'amə moodasəkə putə ŋga sətə d'ii Əntanfə ka putə goonə.

⁷ Ma bwaneatsə cuuna sa ha'ə patə, kaa ca təbə də və goonŋa goonə. Kə shii unə tə'i məghərəvənə ka tibisətə ci ənjə a 'wa kanyeera ka shaŋə, amma paa ci ka ndzaanə ka ca'ə ndəŋwə ndəŋwə. Patə da ha'ə, agi təbənə nə ənji ngeerənaakii də gunə. Ha'ə nə və goonŋa goonə əsə, kə palee ka kanyeera də məghərəvənə, see mada təbətə ənji tuunə kaa ənjə a shii ngeerənə ŋga vii goonŋa goonə. Ma uusəratə nə Yeesu Aləmasiihu a ənya, ka upaanə nuunə məghərəvənə, ka upaanə nuunə dəlanə da d'uunətənə əsə akəŋwacii Əntanfə.

⁸ Ma ca, taa ŋgahi pooshi unə sha nee ka ci, patə da ha'ə kə uu'yuunə tə ci. Taa ŋgahi pooshi unə agi neenə ka ci əndzə'i, patə da ha'ə kə liwə unə tə ci də goonŋa. Aciikii cuuna d'a mad'uunə moodasəkə ka shaŋə, pooshi əndə ka mbee ka wabənə putsəkə də ma agyanəkii,

⁹ acii agi dzənə nuunə aakəŋwa də upaa luu-

1:6 1.6-7 2 Koor. 4.17; Yak. 1.2-3. **1:7 1.7** Ayb. 23.10; Jab. 66.10; Isaa. 48.10; 1 Koor. 3.13. **1:8 1.8** Yooh. 20.29; 2 Koor. 5.7.

paanə. Luupaanəkii nə bwatya nga vii goonja goonə.

¹⁰ Ma rəgwa nga luupaanə nga Əntanfə tə ənja, kə shi anabiinə a aali rəgwakii ka shanə kaa təya shii. Kə wabi tii agyanə pwapoonə nga Əntanfə ətə dəkəpaa ci kidə ka viinə koonə.

¹¹ Ma'yanə nga Aləmasiihu a ədzəmətii nja ba ka tii makə sətə nə Aləmasiihu a sa ciba; ma daaba'əkii ca upaa dūunuunə. Ma anabiinə, kə ali tii kaa təya shii taa guci nə uushi'iitə a dfaadfa, taa iitə nə uushi'inəkii a dfaadfa əsə.

¹² Kə baarii Əntanfə ka anabiitə oo'i, əntaa ka tii satii də slənatii, amma ka putə nga ənjitə na shi aakəŋwa, waatoo ka putə goonə. Wiitə kə fii unə wabənəkii da ma masləkee ənji nga Əntanfə. Tii ca waaza koonə Nynyi Habara də ŋgeerənə nga Malaaba Ma'yanə ətə ca shi dadagyə. Taa malaa'ikanyinə maa, kə mwayi tii uushi'iitsa.

¹³ Aciikii ma d'anuuna, had'amə də na. Goona tsəfə ŋunyinə agi hanjala goonə taa gi'u. Amma kəŋeemə ka hiima goonə agyanə barəkaanə nga Əntanfə ətə nii kəya vii koonə uuseratə nə Yeesu Aləmasiihu a jiga.

¹⁴ Famə tə Əntanfə, goona kapaa moodəfuunə ka da sətə njuuna slənə nga ŋukə saa'itə unə ma'ə mashiimə goonjaanə.

¹⁵ Ma Əntanfə ətə 'wii tuunə koona ndzaanə ka ənjaakii, camə nə ci yadə 'waslyakəənə ashikii taa fidyasə. Acii ha'ə ndzaamə camə

1:9 1.9 Rooma 5.2; 6.22; Af. 1.14. **1:10 1.10-11** Luka 24.46; 1 Koor. 15.3-4; 2 Piita 1.19-21. **1:12 1.12** Af. 3.9-10. **1:14 1.14** Rooma 12.2; Af. 2.3; 4.17-18.

makə naakii yadə 'waslyakəənə ashuunə agi sətə cuuna slənə patə.

¹⁶ Acii kə bii Əntanfə asəkə malaaba ləkaləkətə oo'i, "Ndzaamə camə yadə 'waslyakəənə ashuunə, acii ma nya, camə nə nyi yadə 'waslyakəənə ashiki taa fidyasə."

¹⁷ Ma una dā də'wa akəŋwacii Əntanfə, də Dəsənuunə cuuna 'wa tə ci. Acii ha'ə famə tə ci agi patənə ŋga ndzaanə goonə agi duuniya. Acii ma ca, paa ci ka dā kama kamaanə agi dā gəŋwanaakii ka ənja. Mbərə mbərə da sətə slənyi əndə d'anəkii ka ci gəŋwanə.

¹⁸ Kə shii unə taa də mi pərii Əntanfə tuunə acii mazabə alə'aadanyiitə jigunyi dzədzəshi'inuunə koonə. Əntaa də gəna pərii ci tuunə, acii ma gəna, ka saawaginə.

¹⁹ Amma də uushi dzabaŋə pərii ci tuunə, waatoo də idənə ŋga *Aləmasiihu. Acii ma Aləmasiihu, makə uundzə бага nə ci yadə sə ŋga idəpaanə ashikii taa fidyasə.

²⁰ Daga Əntanfə ma'ə matagamə duuniya, kə ta'i ci tə ci, kaa ca dā ha'ə. Ma ŋga ənəna ka muudinə ŋga duuniya, kə ŋgiragi ci tə ci, ca baarəgi paŋgəraŋə a babara ka putə goonə.

²¹ Daciikii vii unə gooŋga ka Əntanfə ətə madəe ka ci agi maməətə ənja, ca vii ka ci dūunuunə. Ci dīi vii unə nuunə da hiima goonə ka Əntanfə. †

1:15 1.15-16 Leew. 19.2. **1:17 1.17** Isaa. 63.16; Irim. 3.19; Mat. 6.9; 16.27; Rooma 2.6; Yak. 2.1; 1 Piita 4.5. **1:18 1.18** Mat. 20.28; 1 Koor. 7.23; 6.20. **1:19 1.19** 1.1-2; Yooh. 1.29; Slənə 20.28; 1 Koor. 5.7; Af. 1.7; Ibər. 9.12. **1:20 1.20** Af. 1.4. † **1:21 1.21** dūunuunə: 5.1; Rooma 5.2.

22 Makə kə kubəgyuunə ədzəmuunə də nə'u goonqaanə n̄ga Əntanfə, una uudə tə ndzəkəŋushi'inə ənji nə'unə, ma dānuuna, dēmə aakəŋwa də uudəshinə də ədzəmə rəŋwə.

23 Acii kə upaa unə kura əpinə dagi wabənə n̄ga Əntanfə. Ma wabəətsa, ci ca vii əpinə ka ənja, pooshi wabənəkii ka uudənə əsə. Ci kavə tuunə ka ndzaanə ka slikərənə n̄ga Əndətə pooshi ka əntənə shanə.

24 Tə'i manaahəkii asəkə malaaba ləkaləkatə oo'i:

“Patənə n̄ga ənji shiŋkinə, makə kuzəna nə tii, kadə na huurəginə.

Duunuunə n̄ga əndə shiŋkinə əsə, makə gudəzə n̄ga kuzənə nə ci.

Kadə na kudəfəgi makə gudəza.

25 Amma, ma wabənə n̄ga Slandana,

pooshi ka uudənə ka ca'ə ndəŋwə ndəŋwə.”

Ma wabəətsa, ci nə N̄unyi Habaratə waazii ənji koonə.

2

Ənji n̄ga Əntanfə

1 Makə kə vii Əntanfə koonə kura əpinə, kagimə n̄gərəkikinə dzadə doonə. Goona wabə jirakənə ma'ə, goona ndzaa ka ənji jarəwiinə, goona dā sərəhə taa agyanə n̄gutə uushi patə, goona tsəbə əndə əsə.

1:22 1.22 2.17; 3.8; 4.8; Rooma 12.9; Gal. 6.10; 2 Piita 1.7; 1 Yooh. 4.11. 1:23 1.23 Yooh. 1.13; İbər. 4.12; Yak. 1.18. 1:24 1.24-25 İsa. 40.6-8; Yak. 1.10-11. 2:1 2.1 Af. 4.25; Yak. 1.21; 4.11.

² Amma, ma danuuna, ndzaamə agi wabənəŋga Əntaŋfə taa guci patə makə sətə ci mbərəzhinyinə a sa 'wanə taa guci patə. Də wabənəkii gərənuunə, una upaa luupaanə.

³ Acii tə'i manaahəkii asəkə malaaba ləkaləkətə oo'i, "Kə nee unə də noonə nə ka ŋga'əənə ŋga Slandana."

⁴ Makə ha'ə dīi əna, əncahamə aabii Slandana. Ma ca, ci nə mambədə faaratə kaaree ənji makə pooshi nafaakii. Amma kə ta'i Əntaŋfə tə ci, ca palee də məghərəvənə patə.

⁵ Ma unə əsə, ndzaamə makə faariinə ətə da əpinə amatii, kaa Əntaŋfə a fədə tuunə ka ghənə də kuvə ŋga ndzaanə ŋga Ma'yanaakii asəkəkii. Una ndzaanə ka malaaba limanyi-naakii davə akumu əsə, koonə da ka ci sləna də ədzəmə rəŋwə, waatoo, slənətə ca kadeesəkə ka ci putə ŋga Yeesu Aləmasiihu.

⁶ Ma bii nyi ha'ə, acii tə'i manaahəkii asəkə malaaba ləkaləkətə oo'i:

"Ka ŋgərənə nə nyi faaratə da məghərəvənə, nya mbukə də baŋgwaaki asəkə vərənə ŋga

*Sihyoona.

Taa wu vii ka ci gooŋga,

paa nyi na dāvə ka ci ayinə shaŋə."

⁷ Ma unə ənə vigi nuunə ka faaratsa, kə ndzaa ci ka maduunə uushi ətə palee də məghərəvənə koonə. Amma, ma ənjitə pooshi vigi natii nə ka ci, pooshi ci da məghərəvənə ka tii. Tə'i manaahəkii asəkə malaaba ləkaləkətə oo'i:

2:2 2.2 1 Koor. 3.2.   **2:3 2.3** Jab. 34.9.   **2:4 2.4** Jab. 118.22; Isaa. 28.16.   **2:5 2.5** 2.9; Rooma 12.1; Af. 2.21-22.   **2:6 2.6** Isaa. 28.16; Rooma 9.33.   **2:7 2.7** Jab. 118.22; Mat. 21.42; Slənə 4.11.

“Ma faaratsə kaaree ənji ghənə kuva
makə pooshi nafaakii,
ci ənəpaa ka faaratə palee də məghərəvənə.”

⁸ Tə'i manaahəkii əsə oo'i:

“Ka ndzaanə nə faaratsə ka faara pu'unə nga
ənja,
ci na kulapaa də ənja.”

Ma ci təya pu'u davə, acii kə kaaree tii ka
wabənə nga Əntanfə. Ha'ə nə hiima nga
Əntanfə.

⁹ Amma, ma una, slikərətə ta'i Əntanfə
nuunə, unə nə limanyinə nga Nwanjwa,
malaaba ənja. Unə nə ənji nga Əntanfə. Kə
'wagi ci tuunə agi təkunə, ca əjipaa tuunə aagi
mabərə haakii ka shanjə. Ma 'wagi ci tuunə ha'ə,
koonə waaza ka ənji madiigərə uushi'iitə slənyi
ci ka putə nga ənja.

¹⁰ Ma nga njukə, əntaa ənji nga Əntanfə
njuunə. Amma, ma nga əna, ənjaakii nuunə.
Ma nga njukə, mashimuunə a shii luupaanə nga
Əntanfə. Amma, ma nga əna, kə liwə unə
luupaanaakii.

Maviinə nga Əntanfə

¹¹ Kadashinyinaakya, ma ama, məshipətə ənji
naamə ganə agi duuniyana; əntaa ganə nə ha
nga ndzaanə gaamə. Aciikii nə nyi ka kədiinə
tuunə, goonə slənə uushi'iitə ci shishinuunə a

2:8 2.8 Isaa. 8.14; Rooma 9.33. **2:9 2.9** 1.2; Shig. 19.5-6; Leew. 19.2; Dzək. 4.20; 7.6; 14.2; Isaa. 9.1; 43.21; 61.6; Slənə 26.18; Rooma 5.17; 2 Koor. 4.6; Af. 5.8; Tit. 2.14; Ibər. 13.12; 1 Piita 2.5; Səniinə 1.6; 20.4. **2:10 2.10** Hoos. 2.25; Rooma 9.25.

moo slənənə, acii ma uushi'iitsa, ka zanə nə tii duunə.

¹² Wa slənə goonə a ndzaa ŋga'ə ahada ənjitə pooshi agi nə'unə tə Əntaŋfə. Damə makə ətsa. Taa ŋgahi agi tsəbənə nə tii tuunə, amma ka neenə nə tii ka goonŋaanə goonə, təya dəla də Əntaŋfə saa'itə nii kəya shi.

¹³ Baneemə ka nuunə akəŋwacii gayinə putə ŋga Slandana, taa ka mađuunə ŋwanŋwə ətə ca dfa ŋwanŋuunə agyanə ənji patə,

¹⁴ taa ka ŋgwaməniinə, acii ŋwanŋwə ca sləkee ka tii ka kəəsə ənjitə ca slənə məzaanə, təya dəla də ənjitə ca dfa ŋga'əənə.

¹⁵ Kə mwayi Əntaŋfə koonə slənə ŋga'ə, koonə shii pa'ətə də ma ŋga ənjitə mashiimə goonŋaanə.

¹⁶ Dimuyinə nuunə. Ndzaamə ha'ə. Goona nyihə noonə, makə dfi unə ka dimuyinə, tə'i unə da rəgwa ŋga slənə bwaya bwayaanə makə sətə mwayi unə. Pooshi. Ma dfanuuna, ndzaamə ka maviinə ŋga Əntaŋfə.

¹⁷ Duunətəmə ənji patə, uudfəmə hara ənji nə'unə tə Yeesu, ŋgwaləmə acii Əntaŋfə, una dduunətə mađuunə ŋwanŋwə əsə.

Sə'watə cibənə makə ŋga *Aləmasiihu

¹⁸ Unə maviinə, baneemə ka nuunə akəŋwacii slanjiinuunə ka shaŋə. Duunətəmə tə tii. Əntaa wata ka slanjiinətə ca dfa koonə ŋga'əənə banee

---

2:11 2.11 1.1,17; Jab. 39.13; Rooma 7.15,17-23; Gal. 5.17; Ibər. 13.14. **2:12 2.12** Isaa. 10.3; Mat. 5.16; 2 Koor. 5.10. **2:13 2.13-14** Rooma 13.1-7; Tit. 3.1. **2:15 2.15** 3.16. **2:16 2.16** 1 Koor. 6.11,19-20; Gal. 5.13. **2:17 2.17** 1.22; 3.16; Waḅ. 24.21; Mat. 22.21; Gal. 6.10; Fil. 2.12.

nuunə ka nuunə, amma, taa ka i ətə ca cibee koonə, baneemə ka nuunə akəŋwaciitii.

¹⁹ Ma əndətə ci ənjə a cibee ka ci dagyanə slənə ŋga'ənaakii, maɖa kə sə'wii ci cibəkii putə ŋga ətəŋfə, ka ɖanə nə ətəŋfə ka ci barəkaanə.

²⁰ Amma, maɖa ma nuunə ka sə'wa ciba dagyanə unə kə slənyi məzaanə, pooshi əndə ca nee koonə makə ənja. Amma, maɖa dagyanə ɖa ŋga'əənə goonə ci ənjə a cibee koonə, una sə'wa, ka ɖanə nə ətəŋfə koonə barəkaanə.

²¹ Acii ka putakii ha'ə 'wii ci tuunə, acii Yeesu Aləmasiihu maa, kə cibi ci ka putə goonə. Kə baarii ci koonə rəgwa koona nə'u dərəpaakii.

²² Ma ca, paa ci ɖii 'waslyakəənə, pooshi ənji sha fii jirakənə amakii shaŋə.

²³ Kə dzaanii ənji tə ci, amma paa ci dzaanii naakii. Kə cibee ənji ka ci, maɖəkəmə ci daawaanə. Amma kə kii ci nəkii ka ətəŋfə ətəndə ɖa gəŋwanə də rəgwakii.

²⁴ Kə ŋgərəvə ci 'waslyakəənə gaamə aanəkii saa'itə bələgi ənji tə ci ashi ənfwa. Ma ɖii ci ha'ə, kaama ndzaa makə maməətə ənji ka rəgwa slənə 'waslyakəənə, ama ndzaa ka ənji da əpinə amatii ka slənə goonəgaanə. Putə ŋga uyiginə ŋga Yeesu Aləmasiihu upaa unə mbəɖənə.

²⁵ Ma ŋga ŋukə, makə maza bagiinə njuunə. Amma, ma ŋga əna, kə ənyatə unə aabii Magəra

---

2:18 2.18-3.7 Af. 5.21-6.9. **2:18 2.18** Af. 6.5-8. **2:19 2.19-20** 5.12. **2:20 2.20** 4.14. **2:21 2.21** Mat. 16.24; 20.26-28; Yooh. 13.15; Rooma 15.5. **2:22 2.22** Isaa. 53.9; Yooh. 8.46; Ibər. 4.15. **2:23 2.23** 3.9; Isaa. 53.7; Mat. 26.55-56,67; 27.14,27-31. **2:24 2.24** Isaa. 53.4,5; Rooma 6.2,11; Kwal. 2.14; Ibər. 9.28.

ətə ca nəhə tuunə.

3

Ndzaanə nga makinə da nguyirənatii

¹ Unə makinə əsə, baneemə ka nuunə akəŋwacii nguyirənə goonə. Acii mada kə banee unə ka nuunə akəŋwaciitii, ma nguyiriitə ma'ə maluvəmə wabənə nga Əntanfə, mada nee tii ka slənə goonə, ka zhi'yanə nə haŋkalatii. Taa mabamuunə ka tii də ma,

² ka luuvənə nə tii putə nga nga'əənə nga slənə goonə da ngwalənə goonə tə Əntanfə.

³ Goona səkəpaanə ka daada dagwaanə nga shishinə. Waatoo goona səkəpaanə ka baaslə shiŋkinə, taa ngaanğa halagaarə nga bəzə kwaba, taa aanə dagwa gudyala.

⁴ Amma damə rəmarəmaanə goonə dasəkə ədzəma. Ndzaamə da ŋunyi haŋkala, ndzaamə da ŋunyi hiima, ci nə rəmarəmaanə ətə pooshi ka saawanə shaŋə, ci kadeesəkə ka Əntanfə palee əsə.

⁵ Acii də ha'ə dīi makinə nga ŋukə rəmaanatii. Ma təya, kə nyi'u tii tə Əntanfə, təya gəra taa mi patə daciikii. Də banee ka nətii akəŋwacii nguyirənatii dīi tii rəmarəmaanə.

⁶ Ha'ə slənyi Saraatu minə nga Ibərahiima. Kə banee ki ka nətə akəŋwacii ŋgurii, ka ha'ə kə 'wii ki tə ci də slandanətə. Mada agi slənə nga'əənə nuunə yadə ngwalənə, kə ndzaa unə ka manjeevənə nga Saraatu.

2:25 2.25 Isaa. 53.6; Əzaki. 34.5-6; Mat. 9.36; Yooh. 10.16; Ibər. 13.20. **3:1 3.1** 1 Koor. 7.16; Af. 5.22-24. **3:3 3.3** 1 Tim. 2.9.

⁷ Unə ɲɠuyirənə əsə, ndzaamə da makinə goonə ɲga'ə. Kə shii unə, kə əki ɲgeeriitii. Kəsəmə tə tii ɲga'ə, una vii ka tii məghərəvənə, acii kə vii Əntanʃə koonə əpinə da tii mbərə mbərə. Ndzaamə ɲga'ə, acii ga taa mi a bədapaa də'wa goonə.

Cibənə putə ɲga ɢa ɲga'əənə

⁸ Ma səndə cii kya uudəpaagi koonə, unə patə, wa hiima goonə a ndzaanə ka ha rəɲwə. Tsaaməshimə təgunuunə ahadoonə, uudəshimə makə sətə ci ndzəkəɲushi'inə a uudəshi, ɢaadashimə ɲga'əənə, goona ɢuunətə noonə na.

⁹ Madə kə ɢii əndə koonə bwaya bwayaanə, goona ənəpaagi ka ci də bwaya bwayaanə. Taa kə dzaanii ənʃi tuunə əsə, goona dzaana noonə. Amma ma ɢanuuna, jikəvəmə ka əndəkii 'Wa Əntanʃə a ɢa ka hə barəkaanə', acii barəkaanə nə sətə ɢii Əntanʃə aləkawalə ɲga viinə koonə saa'itə 'wii ci tuunə.

¹⁰ Acii tə'i manaahekii asəkə malaaba ləkələkətə oo'i,

"Ma əndətə mwayi ndzaanə agi jamənə da ɢa moodasəkə pukyanə ɲga ha patə, wa ca bwasee ka wabənə bwayakii, ga ca jirakə ma'ə əsə.

¹¹ Wa ca bwasee ka slənə bwaya uushi'inə, ca ɢa ɲga'əənə, wa ca aalə rəgwa ɲga ndzaanə jamə də patənə ɲga ədzəməkii.

3:7 3.7 Af. 5.25-28; 1 Tim. 2.8. **3:8 3.8** 1.22; Af. 4.2-3; Fil. 2.2-3. **3:9 3.9** 2.23; Ayb. 31.30; Mat. 5.44; Rooma 12.17. **3:10 3.10-12** Jab. 34.13-17; Yak. 1.26.

12 Aci agi neenə nə Əntanƒə ka ənji goonƒa, mawunəkii ndzaanə liminəkii kaa ca fa də'watii. Amma, ma ənjitə ca ƒaada 'waslyakəənə, ka ndzaanə nə tii ka ənji daawaanaakii.”

13 Yaci kə kavuunə noonə nə agi ƒa nƒa'əənə pukyanə nƒa ha patə saƒa, wu nə əndəkii ca bərapaa tuuna?

14 Taa kə cibee ənji koonə dagyanə nƒa'əənə goonə, maƒushinə koonə. Goona nƒwalə aciitii taa fidyasə, gadə ədzəmuunə a la əsə.

15 Amma nƒwaləmə tə Aləmasiihu asəkə ədzəmuunə, una ƒuunətə tə Slandanə ci daanəkii. Hadamə də nə taa guci patə, koonə mbee ka jikəvənə ka ənjitə ca laagwa koonə agyanə sətə cuuna ka nə ka ci.

16 Amma, ƒamə ha'ə də mabanee moodəfa da ƒuunətənə tə tii; ƒamə nƒa'əətə shii unə taa guci patə. Maa kə ƒii unə ha'ə, ma ənjitə ca wabə bwayakii agyanuunə, waatoo, ətə ca dzaana nƒa'əənə goonə ətə cuuna ƒaada agi nə'unə tə Aləmasiihu, ka ənəgərənə nə ayinə aagitii.

17 Gəƒə cibənə putə nƒa slənə nƒa'əənə, mada Əntanƒə mwayi ha'ə, acii slənə bwaya bwayaanə.

18 Ma Yeesu Aləmasiihu, putə nƒa 'waslyakəənə gaamə əƒki ci. Də əntəətə rəƒwə dyanə uudəpaa ci slənaakii. Əndə goonƒa əƒki ka putə nƒa ma'waslyakə əƒja, kaa ca shii kərəgərənə taamə aabii Əntanƒə. Kə bələgi ənji

tə ci, amma kə madee Ma'yanə nga Əntaŋfə ka ci.

¹⁹ Də Ma'yanəkii ma'i ci, jiməgərə ci ka bagi wabənə nga Əntaŋfə ka ma'yanyinə nga ənjitə məətəgi agi zamana nga Nuuhu.

²⁰ Ma təya, kə naanagi tii ka nə'u wabənə nga Əntaŋfə. Ma saa'ikii, waatoo saa'itə Nuuhu a dfa kumbawala, kə sə'wii Əntaŋfə tə tii ngaanğa'ə. Patə da ha'ə, wata ənji tighəsə luuvə dəməgərənə aasəkə kumbawaləkii. Wata tii tanə mbə'i agi ma'inə.

²¹ Ma ma'iitsa, kə ndzaa ci makə bapətisəma ənə ca luupaa tuunə əndzə'i. Ma ma'iitə ci ənjə a dfa də bapətisəma ka ənda, əntaa ka yibəgi də dfiinə nga shishinə, amma ka dfa aləkawalə ka Əntaŋfə də nunyi hiima asəkə ədzəma. Dagi madənə nga Yeesu Aləmasiihu agi maməətə ənji luupaa bapətisəmakii tuunə.

²² Ma ca, kə ənəgərə ci aadəgyə, kə ndzaa ci da rəgwa ciizəma Əntaŋfə. Agi dfa nwanjuunə nə ci ayanə malaa'ikanyinə patə da gayinə da uushi'iitə da baawəfa dadagyə patə. *

4

Ndzaanə nga nukə da ndzaanə nga əna

¹ Makə kə shii amə oo'i, kə cibə Yeesu Aləmasiihu ganə a duuniya, acii ha'ə, ma dfanuuna, hadamə də na, koona shii luuvə

3:18 3.18 2.21; Rooma 5.6-8; 6.10; Ibər. 4.15; 7.27. **3:19 3.19-20** 'Wat. 6.2; 2 Piita 2.4; Yahu. 6. **3:20 3.20** 'Wat. 6.14-22. **3:21 3.21** Rooma 6.3-4; Ibər. 10.22. * **3:22 3.22** da rəgwa ciizəma Əntaŋfə: Mat. 22.44; Rooma 8.34; Slənə 2.33. **3:22 3.22** Slənə 1.9; Af. 1.21.

sa cibə makə naakii. Acii, ma əndətə cibə shishinəkii, kə kagi ci dā 'waslyakəənə.

² Daga əndzə'i ka dəŋə ka muudinə ŋga ndzaanə goonə agi duuniya, goona dā sətə mwayi shishinuunə slənənə, amma dāmə sətə ca kadeesəkə ka Əntaŋfə.

³ Ma ŋga ŋukə, kə slənyuunə məza uushi'inə makə sətə kadeesəkə ka ənjitə pooshi agi nə'unə tə Əntaŋfə. Kə dāadīi unə badawaanə, da dā ajjinəənə; kə saasii unə ənvwa palee ka nuunə, kə ndzaa unə wata ka adənə da saasanə, kə bwasee unə ka bariya ŋga Əntaŋfə, una dzəgərə ka paaslə uuləminə. Amma, ma ŋga əna, taŋə koonə nə ətə slənyuunə ŋga ŋukə.

⁴ Makə nee ənjitə pooshi agi nə'unə tə Əntaŋfə oo'i, pooshi unə agi dā məzaanə ma'ə, kə dīi ka tii ka sə ŋga hurəshishinə. Acii kii nə tii ka dzaananə tuunə.

⁵ Amma kadə nə təya dzə ka ba slənətii patə akəŋwacii Əntaŋfə. Kə uugi ci hada də na kaa ca la gəŋwanə ŋga ənjitə da əpinə amatii da ənjitə məəki.

⁶ Ci dīi waazii Aləmasiihu Njunyi Habara ka maməətə ənjə əsə. Ma saa'itə tii ma'ə maməətəmə, kə lagi Əntaŋfə ka tii gəŋwanə ŋga wa, makə sətə cii kəya lagi ka hara ənji patə. Amma ma waazanaakii ka tii, ma'yanatii a ndzaa makə ətə ŋga Əntaŋfə.

Ənji slənə də sətə vii Əntaŋfə ka tii də rəgwakii

⁷ Kədəhə nə uusəra nga uudənə nga duuniya. Makə dīi ha'ə, ɲgərətəmə han̄kala goonə, hadamə də nuunə, koonə shii mbee ka dā də'wa.

⁸ Amma, ma palee patə, uufəshimə tantanyi tə uufəshinə. Aci ma uufəshinə, ci ca kira tifyaginə nga 'waslyakəənə lanə.

⁹ Luushimə mu'umuunə ahadoonə də moodasəka, yadə ɲgun̄gunənə.

¹⁰ Kə shii unə kama kama vii Əntan̄fə koonə barəkaanə nga dā sləna. Aciikii, taa wu patə, wa ca slənə də ɲunyi barəkaatə vii Əntan̄fə ka ci də rəgwakii, ca tsakə də hara ənji.

¹¹ Taa wu patə ca waaza, wa ca waaza wabənə nga Əntan̄fə makə sətə bii Əntan̄fə ka ci. Taa wu patə ca tsakə tə hara ənji, wa ca tsakə tə tii makə sətə vii Əntan̄fə ka ci ɲgeerənə. Damə ha'ə kaa ənjə a dūunətə tə Əntan̄fə agi sətə cuuna slənə patə də putə nga Yeesu Aləmasiihu. Aci naakii nə dūunuunə da ɲgeerənə ka ca'ə ndəɲwə ndəɲwə. *Aamiina.

*Cibənə acii nə'unə tə *Aləmasiihu*

¹² Kadashinyinaakya, ma cibətsə nii dizə agyanuunə kaa ca təbə tuuna, ga ca dā koonə ka sə nga hurəshishinə, ga ca ndzaa koonə makə kura uushi.

¹³ Amma, damə maɲushinə, acii kə libuunə agyanə cibə da Aləmasiihu, koonə shii dā

4:7 4.7 1 Koor. 10.11; 1 Tees. 5.5-8; 1 Yooh. 2.18. **4:8 4.8** 1.22; Yak. 5.20. **4:9 4.9** Ibər. 13.2. **4:10 4.10** Rooma 12.6-8. **4:11 4.11** Rooma 12.7; 1 Koor. 10.31; 12.8; Yak. 3.1. **4:12 4.12** 1.7.

maduunə moodasəkə uuseratə nii kəya jiga da
 ɖuunuunaakii.

¹⁴ Madfa kə dzaanii ənji tuunə acii ɖii unə
 ka ənji nə'unə tə Aləmasiihu, maɲushinə
 koonə, acii tə'i Ma'yanə nga Əntaɲfə da
 məghərəvənaakii agyuunə.

¹⁵ Taa wu patə, ga ca ɖa bwaya bwayaanə acii
 ga ca upaa cibə agikii, taa ka rəgwa nga bələ
 ənda, taa ka rəgwa nga hərənə, taa ka rəgwa
 nga kaala makii aagi slənə nga hara ənji.

¹⁶ Amma, madfa ma cii kwa cibə acii puta ɖii hə
 ka əndə nə'unə tə Aləmasiihu, ga ayinə a kəsə
 tə hə, kuyirii tə Əntaɲfə putə nga 'wanə tə hə
 də əndə nə'unə tə Aləmasiihu.

¹⁷ Ma ənə ɖii ca, kə mbu'ya saa'i nga
 la gəɲwanə nga Əntaɲfə. Agyanə ənjaakii
 'watəginəkii lanə zəku'i. Ya maa agyanaamə
 ənjaakii nii kəya 'watəgi la gəɲwanə saɲa, iitə
 nii kəya ɖa də ənjitə naanagi ka luuvə wabənə
 nga Njunyi Habaraakəya?

¹⁸ Ka ɖanə makə sətə ɖii manaahəkii asəkə
 malaaba ləkələkatə oo'i,
 “Ka ɖanə dzawə kaa ɲunyi ənjə a upaa luu-
 paanə.

Madfa kə ɖii ha'ə saɲa, iitə na ɖa tə ma'waslyakə
 ənja,
 ənjitə mashiimə tə Əntaɲfwa?”

¹⁹ Aciikii, ma ənjitə ca sa cibə də moonə nga
 Əntaɲfə, wa təya banee ka nətii pərəbə ka shaɲə
 ka Əntaɲfə də dagwa slənətii. Ci ghənyi taa mi

4:13 4.13 5.1; 2 Koor. 4.10; Rooma 5.2.   **4:14 4.14** 2.20; 3.14;
 Mat. 5.10-12; Mar. 13.11; Slənə 7.55.   **4:16 4.16** 2 Tim. 1.8.
4:17 4.17 Irim. 25.29; Əzaki. 9.6; 2 Tees. 1.8.   **4:18 4.18** Wab.
 11.31.

patə, ci ca mbu'utəgi də aləkawalaakii pukyanə
 ŋga ha patə əsə.

5

Nəhəmə ənjitə bii Əntaŋfə koonə nəhənə

¹ Yoo, unə matakəŋwanyinə ahada ənji
 nə'unə, koonə cii kya wabə əna, nyi
 matakəŋwanə makə unə, əndə seeda cibə
 ŋga Aləmasiihu. Kadə naamə ndzaanə agi
 dūunuunaakii saa'itə nii kəya jiga.

² Wanyinə ka banə koonə: gəramə ənjitə
 ba'avə Əntaŋfə aacii unə. Gəramə tə tii, makə
 sətə ci magəra a gəra bagiinə. Goona gəra tə
 tii makə əndə təməsəvə tuunə ka dfa slənəkii.
 Amma gəramə tə tii də moodasəkə makə sətə
 kadeesəkə ka Əntaŋfə. Goona dfa slənəkii ka
 putə ŋga dzatə də gəna, amma kapaamə nuunə
 ka slənəkii də moonə ŋga ma goonə.

³ Goona aalə rəgwa ŋga dfa ŋwanjuunə agyanə
 ənjitə kavə Əntaŋfə aacii unə, amma ndzaamə
 ka sə ŋga dzəgunənə ka tii.

⁴ Mada kə slənyuunə ha'ə, kadə upaanə nuunə
 mafuudəna, waatoo, dūunuunə ətə pooshi ka
 uudənə ka ca'ə ndəŋwə ndəŋwə uusəratə nə
 maduunə Magəra a jiga.

⁵ Unə daguyinə əsə, baneemə ka nuunə
 akəŋwacii masariinə. Taa wu patə ahadoonə,
 ga ca haŋətə nəkii. Acii tə'i manaahəkii asəkə
 malaaba ləkələkətə oo'i,

4:19 4.19 Jab. 31.6. **5:1 5.1** 1.21. **5:2 5.2** Yooh. 21.15-17;
 Slənə 20.28; 1 Tim. 6.5. **5:3 5.3** 2 Koor. 1.24; Fil. 3.17; Tit. 2.7.

5:4 5.4 1 Koor. 9.24-25; 1 Piita 1.4. **5:5 5.5** Wab. 3.34; 29.23;
 Af. 5.21; Yak. 4.6.

“Ma əndətə ca haŋətə nəkii,
pooshi Əntaŋfə ka luunə tə ci.
Amma ma əndətə həətəpaamə nəkii,
agi dʁanə nə Əntaŋfə ka ci pwapoonə.”

⁶ Aciikii nə nyi ka banə koonə, həətəpaamə noonə nə akəŋwacii Əntaŋfə. Ma ca, tə'i ci da ŋgeerənə. Maa kə mbu'ya uusəratə dəkəpaamə ci, kadə nii kəya vii koonə dʁuunuunə.

⁷ Patənə ŋga sətə palee ka ŋgeerənə goona, kapaamə akəŋwaciikii. Acii, ma ca, agi hadʁanə nə ci duunə.

⁸ Ŋgərətəmə haŋkala goonə, hadʁamə də nuunə, acii ma əndə daawaanə goonə, waatoo *Seetanə, agi zhiizhi'inə nə ci ahadoonə, ka aalənə taa tə wu kəsənəkii. Ma ca, makə livarətə kəshi madəfənə tə ci, ca bəəyi vurənə, ca aalə sə ŋga kəsənə.

⁹ Ma dʁanuuna, kəŋaanəmə də ŋgeerənə agi nə'unə tə Əntaŋfə, goona ŋgwalə acii Seetanə shaŋə. Kə shii unə, tə'i hara əŋji nə'unə laŋə makə noonə ətə ca cibə ha'ə agi duuniya makə ətsə əsə.

¹⁰ Ma daba'ə cibənə goonə agi baanə gi'u, ka hadʁatənə nə Əntaŋfə ci saakii duunə, ca vii koonə ŋgeerənə koonə shii kəŋaanənə ndihə ndihə yadə shakanə. Ma ca, Əndə dʁa pwapoonə nə ci, ci 'wii tuunə dagi ləbənə goonə da Aləmasiihu, koonə shii dəmənə aagi dʁuunuunaakii ŋga ca'ə ndəŋwə ndəŋwə.

5:6 5.6 Yak. 4.10.   **5:7 5.7** Jab. 55.23; Mat. 6.25-30; Fil. 4.6.
5:8 5.8 Jab. 22.14; 1 Tees. 5.5-8.   **5:9 5.9** Af. 6.11-12; Yak. 4.7.
5:10 5.10 1 Tees. 2.12.

11 Naakii nə ɲwanjuunə ka ca'ə ndəɲwə ndəɲwə. *Aamiina.

Tsakə nəhəpaanə

12 Silasə cakə tə nyi ka naahə koonə magusə ləkaləkətəna. Ma ca, ndzəkəɲunəki nə ci agi nə'unə tə Slandana. Agi slənənə nə ci də ədzəmə rəɲwə. Ma ləkaləkətənə cii kya naahə koonə, kaa nya shii vii koonə də ɲgeerənə, nya baarii koonə makə sətə dīi ndilə ndilə tə pwapoonə ɲga Əntaɲfə. Ma danuunə, kəɲaanəmə agyanə pwapoonəkii. *

13 Kə nəhəpaa cikəɲunəku Ikəliisiya ɲga Babilə tuunə. Matadəkii ɲga Əntaɲfə nə ki makə unə. Kə nəhəpaa uuzənaaki Marəkusə tuunə əsə. †

14 Nəhəshimə ɲga'ə də ədzəmə rəɲwə. Wa Əntaɲfə a vii ndzaanə jamə ka patənə goonə, unə əɲji nə'unə tə Aləmasiihu.

---

* 5:12 5.12 Silasə: 1 Tees. 1.1. † 5:13 5.13 Marəkusə: Filim. 24.

Kura Aləkawalə ɲga Əntaɲfə
Gude: Kura Aləkawalə ɲga Əntaɲfə New Testament
copyright © 2000 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Gude

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

56396c70-45d3-5118-be46-8c4c3fec34f1